

๕. ฉันทันตโชติपालอาร์พภักปัญหา ๕๔

พระราชชาติธัมมว่า "พระผู้เป็นเจ้านาคเสน แม้พระพุทฺธพจนนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแล้วว่า 'พญาคชสารจับนายพรานได้ด้วยคิดว่าเราจักฆ่ามันเสีย ได้เห็นผ้ากาสาละเป็นธงของฤษีทั้งหลายแล้ว สัญญาได้เกิดขึ้นแล้วแก่พญาคชสารอันทุกข์ถูกต้องแล้วว่า ธงพระอรหันต์มีรูปแห่งบุคคลอันสัตบุรุษทั้งหลายไม่พึงฆ่า' ดังนี้. และตรัสแล้วว่า 'มาณพชื่อโชติपालะ ด่าบริภาษพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า กัสสป ด้วยวาจาทั้งหลายอันหยาบเป็นของแห่งอสัตบุรุษโดยวาทะว่า คนโง่ โดยวาทะว่า สมณะ' ดังนี้. พระผู้เป็นเจ้านาคเสน ถ้าว่า พระโพธิสัตว์เป็นดิรัจฉานยังบูชาผ้ากาสาละยิ่ง, ถ้าอย่างนั้น คำที่ว่า 'โชติपालะมาณพ ด่าบริภาษ พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า กัสสป ด้วยวาจาทั้งหลายอันหยาบ เป็นของแห่งอสัตบุรุษโดยวาทะว่า คนโง่ โดยวาทะว่า สมณะ' ดังนี้ นั้น เป็นผิด. ถ้าว่า โชติपालะมาณพ ด่าบริภาษ พระผู้มีพระภาคเจ้าอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า กัสสป ด้วยวาจาทั้งหลายอันหยาบ เป็นของแห่งอสัตบุรุษ โดยวาทะว่า คนโง่ โดยวาทะว่า สมณะ, ถ้าอย่างนั้น คำที่ว่า 'ผ้ากาสาละอันพญาคชสารจับนายพรานแล้ว' ดังนี้ แม้นั้นก็ผิด. ถ้าว่า พระโพธิสัตว์เป็นสัตว์ดิรัจฉานเสวยเวทนาอันหยาบคายเผ็ดร้อนอยู่ ยังบูชาผ้ากาสาละที่นายพรานฆ่าแล้ว, พระโพธิสัตว์เป็นมนุษย์มีญาณแก่กล้ามีปัญญาเครื่องตรัสรู้แก่กล้าแล้ว เห็นพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า กัสสป ผู้ทรงทศพลญาณเป็นอัครอาจารย์ในโลก มีแสงสว่างมีวาหนึ่งเป็นประมาณ รุ่งเรืองแล้ว ผู้บรรลุมรรคแล้วซึ่งผ้ากาสาละอันงามประเสริฐแล้ว ทำไมจึงไม่บูชาเล่า? ปัญหาแม้นี้สองเงื่อนไข มาถึงพระผู้เป็นเจ้าแล้ว พระผู้เป็นเจ้าจึงแก้ไขขยายออกให้แจ้งชัดเกิด."

ถ. "ขอถวายพระพร แม้พระพุทฺธพจนนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแล้วว่า 'พญาคชสารจับนายพรานได้ คิดว่า เราจักฆ่ามันเสีย ได้เห็นผ้ากาสาละเป็นธงของฤษีทั้งหลายแล้ว สัญญาได้เกิดขึ้นแล้วแก่พญาคชสาร อันทุกข์ถูกต้องแล้วว่า ธงของพระอรหันต์ มีรูปแห่งบุคคลอันสัตบุรุษทั้งหลายไม่พึงฆ่า' ดังนี้."

อนึ่ง มาณพชื่อโชติपालะ ด่าบริภาษพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า กัสสป ด้วยวาจาทั้งหลายอันหยาบเป็นของแห่งอสัตบุรุษ โดยวาทะว่า คนโง่ โดยวาทะว่า สมณะ. ความด่าและบริภาษนั้นเป็นไปแล้วด้วยอำนาจแห่งชาติและตระกูล. โชติपालะมาณพ เกิดแล้วในตระกูลไม่มีศรัทธา ไม่เลื่อมใสแล้ว, มารดาและบิดาทั้งหลาย พี่น้องหญิงและพี่น้องชายทั้งหลาย ทาสและทาสน์และเด็กและมนุษย์บริวารทั้งหลาย แห่งโชติपालะมาณพนั้น มีพรหมเป็นเทวดา เป็นผู้หนักในพรหมเป็นผู้เคารพต่อพรหม, ชนทั้งหลายมีมารดาและบิดาเป็นต้นเหล่านั้น คิดว่า 'พรหมณ์ทั้งหลาย

อย่างเดียว เป็นผู้สูงสุด ประเสริฐ' ดังนี้ ดิเตียนเกลียดบรรพชิตทั้งหลาย นอกจากพราหมณ์. โชติปาละ
มาณพ พึงค้ำนั้นของชนทั้งหลายมีมารดาและบิดาเป็นต้นเหล่านั้น อันนายช่างหม้อชื่ออัมฤการเรียก
มาแล้ว เพื่อจะเฝ้าพระศาสดา จึงกล่าวแล้วอย่างนี้ว่า 'ประโยชน์อะไรของท่านด้วยสมณะได้ฉันท่าน
เห็นแล้วเล่า?'

พระถวายพระพร อมฤตรสมากระทบพิษแล้วกลายเป็นของขมฉันใด, อนึ่ง น้ำเย็นมากระทบ
ไฟกลายเป็นน้ำร้อน ฉันใด, โชติปาละมาณพเกิดในตระกูลไม่มีศรัทธา ไม่เลื่อมใสแล้ว, โชติปาละ
มาณพนั้นเป็นผู้มีดีแล้วด้วยอำนาจตระกูลและชาติ จึงดำแล้ว บริภาษแล้ว ซึ่งพระตถาคต ฉะนั้นนั้น
แล. กองแห่งไฟใหญ่รุ่งเรืองแล้ว ชั่วกาลแล้วเป็นไปกับด้วยแสงสว่าง มากระทบน้ำแล้วมีแสงสว่างและ
เตโชธาตุอันน้ำนั้นเข้าไปขจัดแล้ว เป็นของเย็น เป็นของดำ ย่อมเป็นของเย็นกับด้วยผลอย่างทรายอันสุก
งอมแล้ว ฉันใด, โชติปาละมาณพเป็นผู้มีบุญ มีศรัทธา มีแสงสว่าง อันไฟบุญด้วยญาณ เกิดแล้วใน
ตระกูลไม่มีศรัทธา ไม่เลื่อมใสแล้ว, โชติปาละมาณพนั้น เป็นคนบอดด้วยอำนาจแห่งตระกูล ดำ
บริภาษพระตถาคตแล้ว, ครั้นเข้าไปใกล้พระตถาคตแล้ว รู้ทั่วถึงซึ่งคุณแห่งพระพุทธเจ้า เป็นผู้ราวกะ
เด็กบวชแล้วในพระศาสนาของพระชินพุทธเจ้า ยังอภิญญาทั้งหลายด้วย สมบัติทั้งหลายด้วย ให้
เกิดขึ้นแล้ว ได้เป็นผู้เข้าไปสู่พรหมโลกแล้ว."

ร. "ดีละ พระผู้เป็นเจ้าของนาคเสน ชั่ววิสัยนาปัญหาอันนั้นสม
อย่างนั้น, ข้าพเจ้ายอมรับอย่างนั้น."